ӨзбекстанРеспубликасыатынан ШЕШИЎШИ ҚАРАРЫ

Шымбай районы

2024-жыл27-февраль

аралық Шымбай районлар экономикалық судының судьясы Н.Балтабаеваның басшылығында, судья жәрдемшиси Б.Ибрагимовтың хаткерлигинде, даўагер ўәкили К.Ауезовтың (исеним хат тийкарында) катнасыўында, Өзбекстан Саўда санаат палатасы Қарақалпақстан Республикасы басқармасы «Шымбай дән» жуўапкершилиги шекленген қорғап, жуўапкер "Ерназар Қонысбаев" фермер мәпин хожалығынан 10.893.318,75 сум тийкарғы қарыздарлық, 9.720.000 сум жәрийма өндириўди сораған даўа арзасын хәм қосымша қылынған хүжжетлерин суд имәратында ашық суд мәжилисинде көрип шығып, төмендегилерди

АНЫҚЛАДЫ:

Өзбекстан Саўда санаат палатасы Қарақалпақстан Республикасы басқармасы «Шымбай дән» жуўапкершилиги шекленген жәмийети мәпин қорғап (кейинги орынларда даўагер деп жүритиледи) жуўапкер "Ерназар Қонысбаев" фермер хожалығынан (кейинги орынларда жуўапкер деп жүритиледи) 10.893.318,75 сум тийкарғы қарыздарлық, 9.720.000 сум жәрийма өндириўди сораған.

Суд мәжилисинде даўагер ўәкили даўа талабын қысман қанаатландырыўды сорап мағлыўматнамасын усынды.

Өзбекстан Саўда санаат палатасы Қарақалпақстан Республикасы басқармасы ҳәм жуўапкер суд мәжилисине келмеди.

Суд, Өзбекстан Республикасы Экономикалық процессуал кодексиниң 170-статьясының үшинши бөлиминде "Исти көриў ўақты ҳәм болатуғын орны ҳаққында тийисли тәртипте хабарландырылған жуўапкер, үшинши шахслар суд мәжилисине келмесе, даўа олардың жоқлығында исти көриў мүмкин" делинген, сонлықтан исти Өзбекстан Саўда санаат палатасы Қарақалпақстан Республикасы басқармасы хәм жуўапкердиң қатнасыўысыз қараўды мақул тапты.

Суд истеги ҳүжжетлерди үйренип шығып даўа арзаны қысман қанаатландырыўды мақул тапты.

Тәреплер орталарында 2021-жыл 23-август күнги 3-санлы бийдай өнимлерин жеткизиў ҳаққындағы шәртнама дүзилген.

Шәртнаманың 1.1-бәндлерине тийкар, жуўапкер даўагерге бийдай өнимин жеткизиў миннетлемесин алған.

Өзбекстан Республикасы Пуқаралық кодекси (кейинги орынларда ПК деп жүритиледи)ниң 437-статьясына муўапық, өним жеткерип бериў шәртнамасына тийкар исбилерменлик жумысы менен шуғылланып

атырған өним жеткерип бериўши - сатыўшы шәртлесилген мүддетте яки мүддетлерде өзи ислеп шығаратуғын яки сатып алатуғын өнимлерди сатып алыўшыға исбилерменлик жумысында пайдаланыў ушын, жеке, шаңарақлық мақсетлерде, күндекли турмыста ҳам соған уқсас басқа мақсетлерде пайдаланыў менен байланыслы болмаған басқа мақсетлерде пайдаланыў ушын тапсырыў, сатып алыўшы болса өнимлерди қабыл етип алыў ҳәм олардың ҳақысын төлеў миннетлемесин алады.

ПКниң 236-статьясына муўапық, миннетлемелер миннетлеме шәртлерине ҳәм нызам ҳүжжетлери талапларына муўапық, бундай шәртлер ҳәм талаплар болмағанда-ис қатнасықлары яки әдеттеги қойылатуғын басқа талапларға муўапық лазым дәрежеде орынланыўы керек.

Жуўапкер тәрепинен есап китап қылынбағанлығы себепли 10.893.318,75 сум тийкарғы қарыздарлық келип шыққан. Бирақ даўагер судқа мағлыўматнамасын усынып бүгинги күнде жуўапкер тәрептиң қарыздарлығы 8.393.300 сум екенлиги билдирген.

Даўагер жуўапкерден 9.720.000 сум жәрийма өндириўди сораған.

Шәртнаманың 6.1-бәндине тийкар, жуўапкер даўагерге тапсырылмаған өним баҳасынан 30 пайызы муғдарында жәрийма төлеў кереклиги көрсетилген.

Бирақ даўагер өз мағлыўматнамасында жуўапкер 2022-жыл июль айында 900 кг 2.500.000 сумлық өним алып келгенлигин билдирген.

Даўагер жәрийманы 10.8 тоннаға яғный 10.8*3000000=32.400.000*30%=9.720.000 сумға өндириўди сораған. Даўагер усынылған мағлыўматнамасында жуўапкер 2022-жыл июль айында 900 кг 2.500.000 сумлық өним алып келгенлигин билдирген. Сол себепли даўагер тәрептиң сораған 9.720.000 сум жәриймасы тийкарсыз есапланады яғный жуўапкерден жәрийма 10.8 тоннаға емес 9900 кгға есапланыў керек, яғный жәрийма 9.9*3.000.000=29.700.000*30%=8.910.000 сум болып есапланады.

Өзбекстан Республикасы Пуқаралық кодексиниң 236-статьясына тийкар, миннетлемелер миннетлеме шәртлерине ҳәм нызам ҳүжжетлери талапларына муўапық лазым дәрежеде орынланыўы керек. Усы Кодекстиң 333-статьясына тийкар, қарыздар айыбы болған жағдайда миннетлемени орынламаған яки лазым дәрежеде орынламаған ушын егер Нызам ҳүжжетлеринде яки шәртнамада басқаша тәртип белгиленбеген болса, жуўап береди.

Өзбекстан Республикасы Жоқарғы хожалық суды Пленумының 2007-жыл 15-июнь күнги «Миннетлемелерди орынламағанлығы яки лазым дәрежеде орынламағанлығы ушын мүлкий жуўапкершилик ҳаққындағы пуқаралық нызам ҳүжжетлерин қоллаўдың айрым мәселелери ҳаққында»ғы 163-санлы қарарының 4-бәнди бойынша, пуқаралық кодекстиң 326-статьясына муўапық суд қарыздар тәрепинен миннетлемелердиң орынлаў дәрежесин, миннетлемеде қатнасыўшы тәреплердиң мүлкий аўҳалын, сондай-ақ, кредитордың мәпин итибарға алып, неустойка муғдарын кемейтиўге ҳақылы екенлиги көрсетилген.

Солай етип, суд даўа арзаны қысман қанаатландырыўды, жуўапкерден даўагер пайдасына 8.393.300 сум тийкарғы қарыз, 1.425.600 сум жәрийма ҳәм 34.000 сум почта қәрежетин, Республика бюджетине жуўапкерден 346.066 сум бажы пул, даўагерден тийкарсыз талап еткен сумма ушын Республика бюджетине 66.200 сум бажы пул өндириўди мақул тапты.

Өзбекстан Республикасы Экономикалық процессуал кодексиниң 118, 176-179-статьяларын басшылыққа алып, суд

ҚАРАР ЕТТИ:

Даўа арза қысман қанаатландырылсын.

Жуўапкер "Ерназар Қонысбаев" фермер хожалығынан даўагер «Шымбай дән» жуўапкершилиги шекленген жәмийети пайдасына 8.393.300 сум тийкарғы қарыз, 1.425.600 сум жәрийма ҳәм 34.000 сум почта қәрежети өндирилсин.

Даўаның қалған бөлеги қанаатландырыўсыз қалдырылсын.

Жуўапкер "Ерназар Қонысбаев"фермер хожалығынан республика бюджетине 346.066 сум мәмлекетлик бажы пул өндирилсин.

Даўагер «Шымбай дән» жуўапкершилиги шекленген жәмийетинен Республика бюджетине 66.200 сум бажы пулөндирилсин.

Шешиўши қарар нызамлы күшине киргеннен соң орынлаў хат берилсин.

Шешиўши қарар қабыл етилген күннен бир айдан кейин нызамлы күшине киреди ҳәм қарарға наразы тәреп усы суд арқалы Қарақалпақстан Республикасы судына апелляциялық тәртибинде арза, алты ай мүддет ишинде кассациялық тәртипте арза (прокурор протест) бериўи мүмкин.

Судья Н.Балтабаева

